

lovgivning, det er den, der er Skyld i den økonomiske Elendighed. Det er ikke Bankkrakkene, det er ikke Kapitalismen, det er ikke Verdenskrigen, det er ikke Militarismen, nej, Aarsagen til, at det danske Samfund for Tiden befinder sig økonomisk og finansielt vanskeligt, er den mægtigt opsvulmende Sociallovgivning. Og her skal vi tage fat, her skal Kniven arbejde, her skal der skæres ned. Der lød nylig ovre fra Aalborg en Røst fra Redaktør Jordan i Retning af et nyt Program for Venstre, hvori Hovedpunktet var dette: Bort med al den sociale Lovgivning, vi har, den kan vi ikke bære, eller lad os i alt Fald have saa lidt som muligt. Den Retning gaar altsaa meget længere end det ærede Medlem. Jeg forstaa ikke denne Tale. Har man rigtig tænkt til Bunds i, hvad det betyder, hvad det er, man vil? Frasen om, at den sociale Lovgivning er blevet for dyr, at den skal skæres ned, at vi ikke har Raad til den, at vi ikke kan bære den, hvad indeholder den? Vil man have Aldersrenten afskaffet eller i hvert Fald stærkt nedsat? Vil man have Invalidere renten afskaffet, vil man have de syge stillet daarligere, saa der bliver ringere Statstilskud? Vil man skære ned? — der er nævnt 100 Mill. Kr., jeg har set et Sted nævnt 150 Mill. Kr., som vi kunde spare ved en Afskaffelse eller en Indskrænkning af den sociale Lovgivning —, tror nogen, at man sparer de Penge? Jeg spørger til Gengæld: Har de gamle saa meget i Øjeblikket, at de kan leve for stort mindre, har Invaliderne det saa rigeligt, at de er nødt til at ødsle med de 800 Kr., de har at leve af om Aaret? Er de syge i de store brede Folkelag saa velstillede, at de kan undvære noget af det Statstilskud, der for en stor Del gaar til de stadigt stigende Lægehonorarer? Eller er Lægerne saa velstillede, at de kan undvære en Del deraf? Det ærede Medlem Hr. Johannes Lou ryster paa Hovedet, han skal meget have sig frabedt en Nedskaering, der vedrører Lægerne. Men naar det ærede Medlem Hr. Johannes Lou protesterer paa det bestemteste imod, at en Nedskaering af den sociale Lovgivning skulde gaa ud over Lægerne — jeg erkender, at fra ham selv har jeg ikke hørt det, jeg erkender, at jeg ofte har hørt det ærede Medlem Hr. Johannes Lou vise megen socialpolitisk Interesse; en Artikel i et stort københavnsk Blad for nylig lagde det ogsaa for Dagen, og jeg haaber, at vi ser Vidnesbyrd derom, naar vi kommer til Behandling af de Konventioner, jeg om kort Tid vil have

den Ære at forelægge her i Rigsdagen —, saa maa han kunne forstaa, at Arbejderne, Smaakaarsfolk, Husmænd, de ubemidlede her i vort Land baade i Byerne og paa Landet, ikke protesterer i mindre Grad, og at de har endnu større Ret.

Altsaa, siger jeg, alle disse svage i vort Samfund, de gamle, Invaliderne, de syge og de vanrøgtede Børn o. s. v., de, der skal være i vore Børnehjem og paa vore Opdragelsesanstalter, de skal dog leve. Er det Meningen, at de skal sulte og forsvinde? Ja, det er den rene Liberalisme, det er den utøjlede Frikonkurrence, det er Malthus-Systemet: der er blevet for mange Mennesker, lad os saa en Gang imellem faa Krig eller Hungersnød eller Pest, saa regulerer det sig af sig selv, saa virker Kræfternes frie Spil. Det var Adam Smiths, det var Ricardos, det var Malthus's Evangelium, det var Liberalismen, som utvivlsomt gennem det sidste Aarhundrede har haft sin historiske Mission, men som rigtignok ogsaa, hvor den virkede utøjlet og ubundet, medførte saadanne Samfundsforhold, som de Herrer kan gøre sig bekendt med, naar de læser Fabriksberetningerne fra England fra første Trediedel af forrige Aarhundrede. Der maatte opstaa modvirkende Kræfter. Efter min Mening har Liberalismen gjort sin historiske Gerning, nu er den paa Retur. Vi har set dens Frugter i Verdenskrigen, i Samfunds-elendigheden, nu maa nye Principper til, nu maa Samfundsudviklingen frem ad nye og bedre Baner. Liberalismen har gjort sin Gerning, og i det Øjeblik, den som historisk Epoke — jeg taler ikke om den anden Side af Liberalismen, den politiske, Demokratiet, den almindelige Valgret, Aandsfriheden, hvor det for Resten er skralt nok fra visse liberale Sider, jeg taler ikke derom, jeg taler om den økonomiske Liberalisme, Manchesterlæren —, synlig for alle, der kan og vil se, er ved at løbe til Ende, saa vil naturligvis alle de, der, da den stod i sin Ungdoms Kraft, da den havde en historisk Gerning at gøre, bekæmpede den ud fra det gamle feudale Samfundssynspunkt, slutte sig til den for at konservere den, for at galvanisere den, medens Tiden er inde til ny Udvikling, til nye Fremskridt ad andre Baner. Naar nu en stor Del af Venstre, Redaktør Jordan, Landstingsmand Madsen-Mygdal og andre, proklamerer den rene Liberalisme, den utøjlede Frikonkurrence, Kræfternes frie Spil uden al Regulering, uden alle modvirkende Kræfter, ja, saa fuldbyrder de kun den frikonservative Grev